

Súd: Okresný súd Partizánske
Spisová značka: 2Ps/4/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3616201513
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 09. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Vigaš
ECLI: ECLI:SK:OSPE:2017:3616201513.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Partizánske v konaní pred sudcom Mgr. Michalom Vigašom v právnej veci spôsobilosti na právne úkony O. Q., R.. XX.XX.XXXX v Partizánskom, trvale bytom K. N., v konaní zastúpeného opatrovníkom mestom Partizánske, za účasti prokurátora Okresnej prokuratúry Partizánske a opatrovníka D. A., R.. XX.XX.XXXX C. N., T. D. N., S.H. XXXX/XX, na návrh Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie, Rínok 334, 951 35 Veľké Zálužie, takto

rozhodol:

I. Súd o b m e d z u j e spôsobilosť na právne úkony O. Q., R.. XX.XX.XXXX v Partizánskom, trvale bytom K. N., tak, že nie je spôsobilý samostatne vystupovať pred súdmi, orgánmi štátnej správy či samosprávy s výnimkou výkonu volebného práva, tiež nie je spôsobilý na majetkovoprávne a dedičské úkony - uzatvárať kúpne zmluvy, darovacie zmluvy, zmluvy o úvere, o pôžičke, byť ručiteľom, prevádzať svoj hnuiteľný a nehnuteľný majetok na iné osoby, akýmkoľvek spôsobom ho zaťažiť a spísať závet, nemôže samostatne hospodáriť s finančnými prostriedkami a majetkom v sume vyššej ako 15,-€ týždenne a nemôže samostatne rozhodovať o svojej zdravotnej starostlivosti, liečebnej starostlivosti vrátane odmietnutia zdravotnej starostlivosti s výnimkou konania o prípustnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku.

II. Súd u s t a n o v u j e O. Q., R.. XX.XX.XXXX v Partizánskom, trvale bytom K. N., o p a t r o v n í k a D. A., R.. XX.XX.XXXX C. N., T. D. N., S. XXXX/XX, ktorý bude menovaného zastupovať vo veciach, v ktorých má tento spôsobilosť na právne úkony obmedzenú. Ak nejde o bežnú vec je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu.

III. Opatrovník je povinný vždy k 30.06. a k 30.12. každého roka predkladať správu o výkone funkcie opatrovníka a správe majetku čiastočne nesvojprávneho.

III. Súd n e p r i z á v a štátu náhradu trov konania.

IV. Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

(1) Súd začal konanie na návrh liečebného ústavu z 11.04.2016, ktorá navrhovateľ odôvodnil tak, že O. Q. je psychiatricky liečený od r. 1997 pre paranoidnú schizofréniu. V liečebnom ústave bol hospitalizovaný šesťkrát. Od r. 2011 sú evidované časté revertencie pre nedostatočnú spoluprácu pacienta v ambulantnej liečbe. V čase podaného návrhu bol hospitalizovaný, pre zhoršenie základného ochorenia. Mal nariadené aj ochranné ambulantné liečenie, je trestne stíhaný, bol už minulosti súdne trestaný. Pacient má vek 38 rokov, je rozvedený, má jedného syna, voči ktorému má vyživovaciu povinnosť. Má priznaný čiastočný invalidný dôchodok, nepravidelne brigádnicke pracoval. Pacient trpí

duševnou poruchou - paranoidná schizofrénia. Toto ochorenie nie je vyliečiteľné, no je ovplyvniteľné sústavnou liečbou. Vzhľadom na chronický charakter ochorenia a trvalé zmeny osobnosti je ako sociabilita tak aj adaptabilita pacienta trvale znížená. Stav pacienta si vyžaduje trvalé riešenie pre sociálne zlyhávajúce a opakované trestné činy zo strany pacienta, perspektívne z zariadení soc. starostlivosti, kde bude zabezpečený sociálny štandard a kontrola nad užívaním psychofarmák.

(2) Navrhovateľ navrhol obmedzenie spôsobilosti na právne úkony O. Q..

(3) Po vykonanom dokazovaní s návrhom súhlasil aj procesný opatrovník ako aj prokurátor. O. Q. poprel, že je chorý popísal ako si ochorenie vymyslel aj dôvody, ktoré ho k tomu viedli ako hrozba odsúdenia v trestnom konaní, či obava zo základnej vojenskej služby.

(4) Súd vykonal pojednávanie, na ktorom výsluchom navrhovateľa, osoby o ktorej spôsobilosti na práve úkony sa koná, osoby, ktorá dala súhlas s ustanovením za opatrovníka pre prípad obmedzenia spôsobilosti na právne úkony, znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia odvetvie psychiatria MUDr. Ladislava Kvasničku, ostatnými listinnými dôkazmi bol zistený tento skutkový stav.

(5) Dňa 29.04.2016 podľa § 35 ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho priadku do konania vstúpil prokurátor Okresnej prokuratúry Partizánske.

(6) Prokurátor Okresnej prokuratúry Partizánske, predložil správu pre ošetrojúceho lekára z 03.04.2017, kde je uvedené, že pacient v kontakte neimponuje ako schizofrenik, preto zrealizovali psychodiagnostické vyšetrenie, ktorým sa nepotvrdila psychotická kvalita stavu ani znaky svedčiace pre prítomnosť procesuálneho ochorenia. Správa je podpísaná MUDr. Anežkou Imriškovou, primárkou IV. psychiatrického oddelenia.

(7) Osoba, o ktorej spôsobilosti na právne úkony súd koná, O. Q. uviedol, že býva v súčasnosti v útulku Oáza v Partizánskom, pracuje brigádnicky na dohodu ako robotník na stavbe. Ide o spoločnosť so sídlom v Partizánskom, v súčasnosti pracuje v Nitre. Z rodiny sa stretáva s bratom D. A. a s matkou a so synom. Stretáva sa s nimi tak raz do týždňa. Má telefonický kontakt na brata. Matka je umiestnená v domove dôchodcov v Partizánskom.

(8) Súd pribral do konania ako účastníka D. A. - brata O. Q., ktorý podľa odpisu z registra trestov je bezúhonnou osobou. Uviedol, že sa s bratom stretáva, hoci spolu nebývajú. Brat je síce samostatný, avšak nevie si udržať peniaze, má stále svoju pravdu, nedá si povedať. Po hospitalizácii dokáže, keďže je mu liečba nastavená, po krátky čas fungovať, no následne opäť spadne do toho istého. Uchľuľuje sa ku krádežiam. Podľa neho potrebuje vyčleniť peniaze a zlyháva sociálne. Bývanie v zariadení Oáza mu vybavil on v spolupráci s MUDr. Majzlanovou, je to asi pol roka. Brat sa ambulantne psychiatrickej liečbe podrobuje, hoci mu vravel, že práve preto, že je liečený, nedokáže riadne fungovať. Brat ocení pomoc jedine vtedy, keď mu poskytne peniaze, pritom spolu s mamou zabezpečujú všetky jeho záležitosti. O. Q. poberá plný invalidný dôchodok cca 260 € mesačne. Súhlasí, aby bol v prípade obmedzenia spôsobilosti na právne úkony O. Q. ustanovený za jeho opatrovníka.

(9) Znalec z odboru zdravotníctvo a farmácia odvetvie psychiatria MUDr. Ladislav Kvasnička uviedol, že O. Q. osobne vyšetril v podmienkach psychiatrickej nemocnice vo Veľkom Záluží. Aj po oboznámení sa so správou ošetrojúceho lekára MUDr. Anežky Imriškovej primárky IV. Psychiatrického oddelenia PN Veľké Zálužie zo dňa 03.04.2017 uvádza, že zotráva na jeho záveroch. Výsledky psychodiagnostického vyšetrenia nevyučujú diagnózu vyšetrovaného, ide o pomocné vyšetrenie dôležité vyšetrenie psychiatrické. Vyšetrovaný naďalej spíňal v čase vyšetrenia príznaky pre stanovenú diagnózu, nemal schizofrenne príznaky, mal príznaky spojené so zmenami osobnosti. K predmetnej diagnóze zrejme pribudla diagnóza toxikománia, teda ide o toxikomániu v spojení so schizofrenným ochorením s reziduálnou zmenou osobnosti, u ktorej nie sú aktívne príznaky schizofrenie. Navrhuje ho obmedziť v spôsobilosti na právne úkony spočívajúce v nakladaní s hnutelným či nehnuteľným majetkom, uzatvárania zmlúv týkajúcich sa majetku, vystupovanie pred orgánmi štátnej správy, samosprávy ako aj rozhodovanie o zdravotnej starostlivosti a sociálnej starostlivosti. Znalec nestanovoval diagnózu zohľadňujúc vyšetrenia v podstate už od roku 1997. Pokiaľ ide o disponovanie s peňažnými prostriedkami samostatne, túto otázku by ponechal skôr na osobu blízku v tom zmysle, že by mala byť zredukovaná na najnutnejšie minimum.

(10) Zo záverov psychiatrického posudku znalca vyplýva, že vyšetovaný trpí duševnou poruchou, ide o paranoidnú schizofréniu s reziduálnou zmenou osobnosti, ktorá nie je len prechodného charakteru. U vyšetovaného sa táto porucha prejavuje oslabenou koncentráciou a výdržou pozornosti emočnou oploštenosťou, afektívnou strnulosťou, spomaleným stereotypným a simplexným myslením, v zhoršeníach stavu paranoidne-perzekučnými bludmi, poklesom intelektových a mnestických schopností, znehodnotením úsudku, zmenami osobnosti v oblasti integrity, temperamentu, vôle, v záujmoch. Jeho konanie je pasívne, bez primeranej vôľovej kontroly. Jeho správanie sa v rodine a v spoločnosti je nesamostatné, neschopné sociálneho fungovania, zanedbávajúce sa, v sociálnej tiesni so sklonom k disocálnym prejavom. Pôvodne znalec u vyšetovaného konštatoval úplnú neschopnosť zodpovedne vybavovať svoje záležitosti v plnom rozsahu a v podstatnej miere ovládať svoje konanie. Schopnosť výsluchu je skreslená a výsluch by mohol byť na ujmu jeho zdravotného stavu. Prognóza ďalšieho vývoja duševnej poruchy je nepriaznivá, je potrebné mu zabezpečiť umiestnenie v zariadení sociálnej starostlivosti.

(11) Zástupca navrhovateľa MUDr. Henrich Grác uviedol, že zotráva na podanom návrhu, ktorý považuje za plne dôvodný poukazujúc aj na závery vypočutého znalca. K správe ošetrojúceho lekára uvádza, že vyšetrenie, psychologické vyšetrenie, ktoré O. Q. absolvoval je len pomocným vyšetrením, na viac sa v čase počas pretrvávajúcej liečby ani nemusia sa prejavovať akútne príznaky ochorenia pričom schizofrénia je ochorením na celý život ochorením procesuálnym teda ide o určitý proces ktorého výsledkom môžu byť aj dopady v podobe disocálneho správania, sociálneho zlyhania čo bolo u vyšetovaného pozorované. Počas ochorenia môže dôjsť k obdobiu remisii alebo jeho stabilizácie avšak v prípade nedostatočnej liečby absencie liečby odmietania liečby môže naopak dôjsť k akútnym prejavom ochorenia a prehlbovaniu reziduálnych zmien. Vyšetovaný bol niekoľkokrát hospitalizovaný na našom oddelení naposledy v roku 2016 ako aj na IV. odd. MUDr. Imriškovej ako vyplýva z lekárskej správy, pričom celkovo bol hospitalizovaný minimálne 7 krát.

(12) Zo spisu Okresného súdu Partizánske, sp. zn. 1Nt/5/2016 súd zistil, že uznesením č.k. 1Nt/5/2016-84 z 20.04.2017 v spojení s uznesením Krajského súdu Trenčín č.k. 23Tos/92/2017-98 zo 14.08.2017 bol zamietnutý návrh na uloženie ochrannej psychiatrickej liečby ústavnou formou O. Q., ktorý bol daný na podklade skutočnosti, že bolo voči nemu zastavené trestné stíhanie za prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/ Tr. zák. pretože jeho ovládacie schopnosti a rozpoznávacie schopnosti boli v čase skutku vymiznuté. Návrh však bol zamietnutý z dôvodu, že na podklade záverov znalkyne na verejnom zasadnutí dňa 20.04.2017 O. Q. postačuje aj ambulantná forma liečby, pričom už ambulantnú ochrannú liečbu vykonáva vo veci sp. zn. 1Nt/8/2015. Nebol teda dôvod na ukladanie rovnakého liečenia v ďalšom súdnom konaní.

(13) Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len "Občiansky zákonník") ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony.

(14) Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

(15) Podľa § 26 Občianskeho zákonníka pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilé na právne úkony, konajú za ne ich zákonní zástupcovia.

(16) Podľa § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

(17) Podľa ustanovenia § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadnej jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom (§ 18 ods. 1).

(18) Podľa § 248 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej CMP) konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.

(19) Podľa § 248 ods. 2 CMP ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

(20) Podľa § 274 ods. 2 CMP v uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

(21) Na základe citovaných ustanovení právnych predpisov a vykonaného dokazovania, najmä záverov znaleckého posudku a výsluchom znalca z odvetvia psychiatria, zohľadňujúc aj fakt, že návrh vo veci samej nepodával laik, ale špecializované zdravotnícke zariadenie, kde sa vyšetrovaný viackrát podroboval ústavnej liečbe, súd považuje za odôvodnené obmedzenie spôsobilosti na právne úkony O. Q. v záujme jeho ochrany, a to preto, aby boli úkony vzťahujúce sa k hospodáreniu s majetkom vykonávané treťou osobou - spôsobilou na právne úkony a blízkou osobou, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, tiež aby opatrovník dohliadal a vykonával za opatrovanca zložitejšie právne úkony najmä ohľadom komunikácie so štátnymi inštitúciami a samosprávou a bola zabezpečená ochrana osoby o ktorej spôsobilosť na právne úkony sa koná pred neuváženými úkonmi ohrozujúcimi jeho zdravotný stav, najmä v súvislosti prípadnou liečbou.

(22) Bolo preukázané, že vyšetrovaný trpí duševnou poruchou, ide o paranoidnú schizofréniu s reziduálnou zmenou osobnosti, ktorá nie je len prechodného charakteru. Táto duševná porucha sa prejavujú aj nežiaducimi sociálnymi dôsledkami, ba vyšetrovanému bolo v dôsledku činov ináč trestných ukladané aj ochranné psychiatrické liečenie. Existuje dôvodné riziko jednak toho, že sám nebude schopný komunikovať s orgánmi štátnej správy a samosprávy, súdmi, pri riešení bežných životných situácií, hospodárne nakladať s majetkom (čo potvrdil aj jeho brat) a tiež otázku liečebnej starostlivosti najmä psychiatrickej liečby nemožno ponechať na jeho vôli. Súd nezistil, dôvod na obmedzenie jeho volebného práva aj preto, že v súčasnosti nemá akútne príznaky ochorenia.

(23) Súd prihliadol na závery znalca pričom vzal na zreteľ aj ostatné skutočnosti, ktoré vyšli najavo počas súdneho pojednávania, najmä spôsob hospodárenia s majetkom vyšetrovaného, ako prístupuje k liečbe (náhľad na účel liečby), do akej miery samostatne a zodpovedne doposiaľ vybavoval bežné záležitosti, preto súd obmedzil jeho spôsobilosť na právne úkony v rozsahu uvedenom vo výroku rozsudku. Pretože aj znalec navrhol ponechať vyšetrovanému možnosť disponovať s určitou hotovosťou v takom rozsahu, aby to negatívne neovplyvnilo majetkovú situáciu, súd ponechal vyšetrovanému možnosť samostatne hospodáriť s finančnými prostriedkami a majetkom v sume nie vyššej ako 15,-€ týždenne.

(24) Pre nekritičnosť k potrebe liečby a skutočnosť, že duševná porucha má vplyv aj na jeho rozhodovanie o liečebnej starostlivosti, ktorú môže mariť a tým si škodiť, súd v zákonných hraniciach, rešpektujúc zákonnú úpravu konania o prípustnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku, obmedzil spôsobilosť na právne úkony menovaného aj čo do samostatného rozhodovania o svojej zdravotnej starostlivosti, liečebnej starostlivosti vrátane odmietnutia zdravotnej starostlivosti.

(25) Súd považuje za nevyhnutné doručovanie súdneho rozhodnutia osobe o ktorej spôsobilosti na právne úkony koná, pretože sa bezprostredne týka jeho ľudských práv.

(26) Súd O. Q. ustanovil za opatrovníka, ktorý ho bude zastupovať vo veciach, v ktorých má tento spôsobilosť na právne úkony obmedzenú jeho brata D. A., ktorý je bezúhonný, s ustanovením za opatrovníka súhlasil, je okrem matky vyšetrovaného jedinou osobou, ktorá je v blízkosti vyšetrovaného a aj doposiaľ tomuto pomáhala. Je spôsobilý pre túto funkciu a požíva jeho dôveru. Zároveň opatrovníkovi súd určil rozsah opatrovníckych práv a povinností a frekvenciu povinnosti podávať správy o činnosti opatrovníka. Ak nejde o bežnú vec je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu.

(27) Podľa § 52 CMP žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania ak tento zákon neustanovuje inak.

(28) Podľa § 251 ods. 1 CMP trový dôkazov platí štát.

(29) O trovách konania a trovách dôkazu (znalecké dokazovanie) súd rozhodol podľa § 52 a § 251 ods. 1 CMP.

Poučenie:

Proti rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Partizánske, písomne v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Ak povinný dobrovoľne nesplní peňažnú povinnosť, ktorú mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa ustanovení § 38 a nasl. zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučného poriadku.